

Процко М. М., Гоголі С.Г., студенти,
Навчально-науковий Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Омельченко Г. В., асистент

ПОРЯДОК УКЛАДЕННЯ ДОГОВОРУ ЗБЕРІГАННЯ НА ТОВАРНОМУ СКЛАДІ

Порядок укладення договору розглядається як визначена правовими нормами юридико-логічна послідовність стадій установлення цивільних прав і обов'язків, здійснених на основі погоджених дій осіб, звернених назустріч одна одній, і виражена в різноманітних способах узгодження змісту договору [1, с. 3]. Договір зберігання на товарному складі, як і будь-який договір, має підпорядковуватися загальним положенням про правочини та основам зобов'язального права щодо порядку його укладення. Дотримання вимог законодавства щодо порядку укладення договору забезпечує його чинність і водночас слугує підставою виникнення правовідносин зі зберігання. Так, згідно з ч. 3 ст. 957 ЦК України, договір зберігання на товарному складі укладається в письмовій формі, яка вважається дотриманою, якщо прийняття товару на товарний склад посвідчене складським документом. Також під час укладення договорів зберігання на товарному складі можуть застосовуватися типові форми договорів [2]. Однак типовий договір зберігання на товарному складі застосовується лише для зберігання встановленого товару, зокрема для зерна, для інших видів товарів типового договору законодавчо не встановлено. Укладення договору зберігання на товарному складі можна охарактеризувати як договір приєднання. Згідно зі ст. 957 ЦК України, укладення окремого договору зберігання на товарному складі не є обов'язковим, якщо на підтвердження прийняття товару на зберігання видано один зі складських документів. Якщо ж керуватися положеннями ч. 1 ст. 937 ЦК України, яка закріплює обов'язкове укладення в письмовій формі консенсуального договору зберігання на товарному складі. Отже, укладаючи консенсуальний договір зберігання на товарному складі, обов'язково треба його оформляти у вигляді окремого письмового документа, а передання товару на зберігання буде посвідчуватись складським документом. У разі ж укладення реального договору зберігання на товарному складі укладати окремий письмовий документ, що підтверджує факт укладення договору і його умови, не потрібно, достатньо видання складського документа. На момент

видання товаророзпорядчих документів між сторонами вже існують договірні відносини. Для отримання товаророзпорядчого документа як мінімум необхідно вчинити певні дії з передання товару особі, котра видає товаророзпорядчий документ. Відсутність товаророзпорядчого документа не позбавляє особу, котра передала товар перевізникові або товарному складу, права вимагати повернення цього товару. Подібної позиції дотримується А. О. Котелевська: «Неправильно, на нашу думку, говорити про подвійну природу складських свідоцтв – як товаророзпорядчих документів і як форми договору, адже складське свідоцтво є не формою договору, а доказом наявності договірних відносин і конкретних умов договору» [3, с. 13]. Підтримуючи цю позицію, вважаємо, що складські свідоцтва не є формою договору й ототожнювати їх із договором не можна. Письмова форма договору є фіксацією його умов, гарантує домовленість сторін договору та можливість вимоги належного виконання умов, обумовлених контрагентами. У свою чергу, правовий зміст товаророзпорядчого папера зводиться не до простої фіксації умов договору, що є основою видання цього документа, а полягає в можливості розпоряджатися товаром без його фізичного переміщення. Тому при укладенні договору зберігання на товарному складі доречно рекомендувати контрагентам окремо укладання договору в письмовій формі й видання подвійного або простого складського свідоцтва [4, с. 81]. Відповідно до положень ЦК України, договір зберігання на товарному складі має бути укладений у письмовій формі. Як відомо, договір у письмовій формі може бути укладений як у формі єдиного документа, так і у формі обміну документами. Отже, письмова форма договору зберігання на товарному складі вважається дотриманою, якщо разом із укладенням окремого договору прийняття товару на склад засвідчене складськими документами. Складськими документами ЦК України називає подвійне складське свідоцтво, просте складське свідоцтво і складську квитанцію. Оформленням і виданням складського документа все-таки доцільне з таких причин. По-перше, під час повернення покладавцеві товару він повинен повернути товарному складові виданий йому складський документ (ст. 966 ЦК України). Отже, якщо вже після повернення товару покладавець виявить дефекти або нестачу, що виникли в період зберігання, за відсутності складського документа йому буде проблематично довести в суді сам факт і умови укладення договору. По-друге, товарний склад разом із послугами зі зберігання може надавати також і інші, пов'язані зі зберіганням, послуги. У складському ж свідоцтві або квитанції неможливо зазначити обов'язки товарного

складу щодо надання поклажодавцеві тих чи інших послуг, окрім зберігання. По-третє, у договорі зберігання на товарному складі можуть бути передбачені додаткові умови, які недоцільно було б включати в складський документ.

Література

1. Бородовський С. О. Укладення, зміна та розірвання договору у цивільному праві України: дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.03 / С. О. Бородовський; Нац. ун-т внутр. справ. – Х., 2005. – 193 с.
2. Офіційні типові форми договорів / уклад.: Р. О. Стефанчук, М. О. Стефанчук. – К.: Юрінком Інтер, 2003. – 640 с.
3. Котелевская А. А. Договор складского хранения и особенности правовой природы складских свидетельств / А. А. Котелевская // Журн. рос. права. – 2006. – № 3. – С. 13.
4. Хайбрахманов Р. Р. Двойное складское свидетельство как ценная бумага: дисс. ... канд. юрид. наук / Р. Р. Хайбрахманов. – М., 2009. – 177 с.

УДК 347.822.4(043.2)

Пущик І. М., студентка,
Навчально-науковий Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Омельченко Г. В., асистент

ЗАХИСТ ПРАВ ПРИ ПОВІТРЯНОМУ ПЕРЕВЕЗЕННІ ПАСАЖИРІВ ТА БАГАЖУ

У період всієї історії важливе місце у житті людини займали подорожі. Особливої уваги вони набули з появою літаків на початку минулого століття. З можливістю літати з'явилась необхідність урегульовувати повітряні відносини, які виникають між пасажирами авіатранспорту та компанією, яка надає такі послуги. З такою метою на міжнародному рівні було укладено ряд міжнародних нормативно-правових актів, які гарантують захист прав пасажирів та їхнього безпечного перевезення.

Україна з часу набуття незалежності розпочала активний розвиток цивільної авіації, її захист та врегулювання відносин між суб'єктами, які виникають у даній сфері. З такою метою Верховною Радою України було ратифіковано ряд міжнародних норм (Конвенція про уніфікацію деяких правил міжнародних повітряних перевезень, прийнята 28 травня 1999 р., Варшавська конвенція для уніфікації деяких правил щодо міжнародних повітряних перевезень від 1925 р. та інші), та створене на їх основі національне повітряне